

# KVALITETSDEKLARATION

## Specialskolan: elever per 15 oktober

**Ämnesområde**

Utbildning och forskning

**Statistikområde**

Skolväsende och barnomsorg

**Produktkod**

UF0122

**Referenstid**

15 oktober 2021

<b>Statistikens kvalitet .....</b>	<b>3</b>
1 Relevans .....	3
1.1 Ändamål och informationsbehov .....	3
1.1.1 Statistikens ändamål .....	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov .....	3
1.2 Statistikens innehåll .....	3
1.2.1 Objekt och population .....	3
1.2.2 Variabler .....	4
1.2.3 Statistiska mått .....	4
1.2.4 Redovisningsgrupper .....	4
1.2.5 Referenstider .....	4
2 Tillförlitlighet .....	5
2.1 Tillförlitlighet totalt .....	5
2.2 Osäkerhetskällor .....	5
2.2.1 Urval .....	5
2.2.2 Ramtäckning .....	5
2.2.3 Mätning .....	5
2.2.4 Bortfall .....	6
2.2.5 Bearbetning .....	6
2.2.6 Modellantaganden .....	7
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig .....	7
3 Aktualitet och punktlighet .....	7
3.1 Framställningstid .....	7
3.2 Frekvens .....	7
3.3 Punktlighet .....	7
4 Tillgänglighet och tydlighet .....	7
4.1 Tillgång till statistiken .....	7
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik .....	7
4.3 Presentation .....	7
4.4 Dokumentation .....	7
5 Jämförbarhet och sam användbarhet .....	8
5.1 Jämförbarhet över tid .....	8
5.2 Jämförbarhet mellan grupper .....	8
5.3 Sam användbarhet i övrigt .....	8
5.4 Numerisk överensstämmelse .....	8
<b>Allmänna uppgifter .....</b>	<b>9</b>
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik .....	9
B Sekretess och personuppgiftsbehandling .....	9
C Bevarande och gallring .....	9
D Uppgiftsskyldighet .....	9
E EU-reglering och internationell rapportering .....	9
F Historik .....	9
G Kontaktuppgifter .....	9

## Statistikens kvalitet

### 1 Relevans

#### 1.1 Ändamål och informationsbehov

##### 1.1.1 Statistikens ändamål

Statistikens syfte är att visa elevsammansättningen i specialskola i Sverige innevarande läsår samt förändringar mot tidigare läsår.

Elevstatistiken utgör en viktig förutsättning för planerings- och utredningsarbete inom statliga verksamheter och skolor. Vidare används statistiken också av forskare och allmänheten.

Uppgifterna utgör en del i Skolverkets nationella uppföljningssystem för skolektorn. Syftet med uppföljningssystemet är att det ska ge en samlad bild av specialskolans verksamhet och vara underlag för uppföljning och utvärdering på nationell och lokal nivå.

##### 1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Specialskolan är en liten skolform i jämförelse med grundskolan men det är viktigt att det finns aktuella uppgifter att tillgå. Statistiken bidrar som underlag när beslut om specialskolan fattas. Huvudanvändarna är myndigheter och då främst Skolverket, Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) och Skolinspektionen. Andra användare är andra myndigheter, Sveriges kommuner och regioner, forskare och allmänheten. Uppgifterna används även i den internationella rapporteringen till UOE (UNESCO, OECD och EUROSTAT).

SCB får få förfrågningar om specialskolan och det finns ingen information tillgänglig om hur många forskare och privatpersoner som studerat statistiken på egen hand. Det är därför svårt att uttala sig om allmänhetens informationsbehov men jämförelser av olika slag, mellan skolenheter och över tid, är exempel på användning.

### 1.2 Statistikens innehåll

De viktigaste målstorheterna är antal elever i specialskolan som innehar vissa egenskaper. Målstorheterna stämmer väl överens med användarnas intressestorheter.

#### 1.2.1 Objekt och population

Intressepopulationen är samtliga elever inskrivna i specialskolan under aktuellt läsår.

Målpopulationen är samtliga elever inskrivna i specialskolan den 15 oktober. Överensstämelsen mellan användarnas intressepopulationer och målpopulationen anses god då merparten elever inskrivna i specialskolan bör finnas inskrivna på en skolenhet den 15 oktober.

Det finns inga begreppsmässiga skillnader mellan målobjekt och observationsobjekt.

### 1.2.2 Variabler

Statistiken baseras på direktinsamlade uppgifter, Skolverkets skolenhetsregister, Registret över totalbefolkningen (RTB) samt Registret över befolkningens utbildning. Nedan anges de variabler som redovisas i statistiken.

Mål- och observationsvariabler överensstämmer väl, men det föreligger en principiellt viktig skillnad gällande de observationsvariabler som härleds från registret över totalbefolkningen: målvariablerna avser de förhållanden som skulle gälla om personer var korrekt folkbokförda enligt gällande regelverk, medan observationsvariablerna avser de förhållanden som faktiskt finns registrerade.

*Kön.* Flickor, pojkar. Variabeln härleds från individens personnummer.

*Årskurs.* Specialskolan har 10 årskurser.

*Boendeform.* Eftersom några skolor har riksintag, dvs. har elever som är folkbokförda över hela landet, varierar elevernas boendeform.

*Hemkommun.* Kommunen där eleven är folkbokförd.

*Skolkommun.* Den kommun där skolenheten är belägen.

*Typ av skola.* Regionskola eller riksskola. Regionskolor tar in elever från angränsande län och riksskolor är specialiserade inom en särskild nedsättning och tar in elever från hela landet.

*Huvudman.* Anger vilken typ av huvudman en skolenhet har. Specialskolan har statlig huvudman. Variabeln härleds från Skolverkets Skolenhetsregister.

*Svensk/Utländsk bakgrund.* Inrikes född i Sverige med minst en inrikes född förälder respektive utrikes född eller inrikes född med två utrikes födda föräldrar. Variabeln hämtas från Registret över totalbefolkningen.

*Föräldrarnas högsta utbildningsnivå.* Förgymnasial, gymnasial samt kort eller lång eftergymnasial utbildning. Avser biologiska föräldrar. Variabeln härleds från Registret över befolkningens utbildning.

*Skolenhet.* En skolenhet utgör en administrativ enhet där undervisning bedrivs och där det finns en rektor som ansvarar för ledningen och samordningen av det pedagogiska ansvaret. Variabeln samlas in från uppgiftslämnare av SCB.

*Modersmålsundervisning.* Elever som är berättigade till och deltar i modersmålsundervisning samt svenska som andraspråk.

### 1.2.3 Statistiska mått

De statistiska mått som presenteras i statistiken är total (antal) och kvot (andel).

### 1.2.4 Redovisningsgrupper

Statistiken redovisas som total för riket. Inom dessa grupper redovisas statistiken sedan med avseende på kön samt typ av skola.

### 1.2.5 Referenstider

Referenstidpunkten är 15 oktober 2021 eller närliggande vardag.

## 2 Tillförlitlighet

### 2.1 Tillförlitlighet totalt

Statistiken över elever i specialskolan per den 15 oktober är en totalundersökning. Skolformen är också liten så det gör det lätt att överblicka helheten. Det är enbart en person som är ansvarig för att alla uppgifter kommer med i statistiken och som sköter eventuella kontakter med SCB och därmed minskar risken för fel som beror på den mänskliga faktorn. Allt detta gör att tillförlitligheten totalt är hög.

Målstorheterna i undersökningen skattas genom summering av det totala antalet aktuella registerposter i aktuell version av registret. Skattningsförfarandet beror inte av några modellantaganden. Inga justeringar för bortfall görs då bortfallets inverkan på statistikens kvalitet bedöms vara försumbar. Det skattas inget osäkerhetsintervall på grund av att undersökningen är en totalundersökning.

### 2.2 Osäkerhetskällor

Eftersom statistiken är totalräknad och skolformen liten anses osäkerhetskällorna vara mycket små. I statistiken finns individer utan giltigt personnummer vilket bidrar till partiellt bortfall på bakgrundsvariabler, se avsnitt 2.2.4 *Bortfall*.

#### 2.2.1 Urval

Denna källa bidrar inte till osäkerhet i statistiken.

#### 2.2.2 Ramtäckning

Skolenheterna som ingår i rampopulationen hämtas från Skolverkets skolenhetsregister. De villkor som ställs när ramen skapas är att skolenheterna har verksamhetsformen specialskola samt att skolenheterna är registrerade som "aktiv". Huvudmannen uppdaterar Skolenhetsregistret med förändringar. Eftersom det endast rör sig om 10 skolenheter totalt är det lätt att ha en dialog med huvudmannen om kommande förändringar bland skolenheterna. Eleverna som ingår i målpopulationen kan inte gå på skolenheter som inte är specialskola. Därför finns inte några täckningsfel i rampopulationen.

Huvudmannen har fått en återrapport över skolenheter med elevantal före publicering och har därmed haft möjlighet att göra en korrigerigering om något skulle vara fel.

#### 2.2.3 Mätning

Uppgifterna till undersökningen *Specialskolan: elever per 15 oktober* samlas in på individnivå. Uppgifter gällande modersmål samlas in på gruppnivå. På gruppnivå samlas uppgifter in per skolenhet istället för per individ.

Insamlingen av uppgifterna sker via filinläsning där SPSM (Specialpedagogiska skolmyndigheten) själv läser in sina filer. Om SCB ändå misstänker systematiska fel skickas återrapporter till uppgiftslämnaren som får möjlighet att kontrollera och eventuellt göra en ny registrering. De fel som upptäcks är ofta lätta att korrigera

Dataregistreringsfel förhindras nästan helt genom automatiska kontroller som signalerar om uppgiftslämnaren försöker registrera ett ogiltigt värde.

Alla uppgifter rimlighetsgranskas mot föregående års uppgifter och det har inte framkommit några indikationer på att det förekommer mätfel som påverkar statistiken.

Alla elever ska enligt instruktion rapporteras in till SCB även om de saknar svenskt personnummer. Saknas ett giltigt personnummer kan eleven inte följas över tid eftersom kopplingen mellan det tillfälliga personnumret och ett eventuellt nytt svenskt personnummer saknas.

De mätproblem som uppstår i undersökningen består huvudsakligen av att uppgiftslämnaren feltolkar instruktioner eller lämnar ofullständiga och ibland felaktiga uppgifter. Det finns dock kontroller för tvingande uppgiftslämnning för utvalda variabler och deras värdemängder, vilket gör att dessa mätproblem minimeras. Inga formella studier har gjorts för att närmare kvantifiera osäkerheter som uppstår till följd av mätfel, men dessa anses vara mycket små.

#### **2.2.4 Bortfall**

Statistiken över elever i specialskolan baseras på en undersökning som har full svarsfrekvens, uppgiftslämnaren har lämnat uppgifter om alla skolenheter inom specialskolan. Eftersom skolformen är liten och överblickbar är risken för eventuellt objektsbortfall liten.

Partiellt bortfall förekommer för några variabler på individnivå. Skolenheterna rapporterar in elever med skyddad identitet eller utan svenskt personnummer genom att skapa ett tillfälligt personnummer som inte återfinns någon annanstans. Detta medför att bakgrundsvariabler såsom födelseland och hemkommun saknas för dessa elever. Partiellt bortfall återfinns också i föräldrarnas utbildningsbakgrund. I materialet finns totalt 750 individer. Av dessa saknar 16 elever folkbokföringsuppgifter och 59 elever saknar uppgifter om föräldrarnas utbildningsnivå. I båda siffrorna är elever med tillfälliga personnummer inkluderade.

Bortfallet bedöms ha liten påverkan på tillförlitligheten i stort.

#### **2.2.5 Bearbetning**

För statistiken över elever i specialskolan sker maskinell granskning på ett flertal variabler i samband med dataregistreringen. För att uppgifterna ska kunna skickas in måste uppgiftslämnaren rätta samtliga flaggade fel. Exempel på kontroller som genomförs är; korrekta personnummer, korrekta språkkoder, att eleverna återfinns i realistiska åldersspann etc.

Misstänkta systematiska felaktigheter i materialet rättas efter kontakter med uppgiftslämnarna. När allt material kommit in görs ytterligare kontroller på individ-, skolenhets- och kommunnivå. Exempel på granskningskontroller är dubblett- och rimlighetskontroller och samgranskning mot andra register.

Sambearbetningar med olika årgångar och register görs för alla individer, dock inte för dem som har tillfälliga personnummer.

Resultaten har rimlighetskontrollerats kontinuerligt under arbetets gång och det finns inget som tyder på att det finns några ytterligare fel från bearbetningsfasen som påverkar statistiken.

#### **2.2.6 Modellantaganden**

Denna källa bidrar inte till osäkerhet i statistiken.

### **2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig**

Endast slutlig statistik redovisas.

## **3 Aktualitet och punktlighet**

### **3.1 Framställningstid**

Framställningstiden beräknat från referenstidpunkten till publicering är ca 5 månader. Bearbetningen av statistiken sker parallellt med övrig statistik om elevräkning per den 15 oktober som är mer omfattande. Den ingår också delvis i samma publikationer av Skolverket.

### **3.2 Frekvens**

Målstorheternas referenstid avseende 15 oktober redovisas årligen. Undersökningens uppgiftsinsamlingsfrekvens är även den årlig.

### **3.3 Punktlighet**

Publiceringen sker enligt Publiceringsplanen för serien Sveriges officiella statistik: [www.scb.se/publiceringskalendern](http://www.scb.se/publiceringskalendern).

## **4 Tillgänglighet och tydlighet**

### **4.1 Tillgång till statistiken**

Statistiken finns på Skolverkets webbplats, dels som tabeller, dels i Skolverkets databas. Samtliga tabeller och databasen finns tillgängliga via Skolverkets webbplats, [www.skolverket.se](http://www.skolverket.se).

### **4.2 Möjlighet till ytterligare statistik**

Skolverket svarar på frågor om den publicerade statistiken och utför på beställning enklare specialbearbetningar av primärmaterial. Statistikfrågor kan skickas per e-post till funktionsbrevlådan [utbildningsstatistik@skolverket.se](mailto:utbildningsstatistik@skolverket.se).

### **4.3 Presentation**

Publiceringen på Skolverkets webbplats består dels av standardiserade tabeller, dels av PM och webbtexter samt mer utförliga publikationer som belyser och kommenterar aktuell statistik.

### **4.4 Dokumentation**

Statistiken över elever i specialskolan är dokumenterad enligt SCB:s dokumentationssystem i samråd med Skolverket. Detaljerad information om mikrodata finns beskrivet i *Dokumentation av mikrodata (MetaPlus)*. Samtliga dokumentationer är tillgängliga på SCB:s webbplats, [www.scb.se/UF0122](http://www.scb.se/UF0122).

## 5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

### 5.1 Jämförbarhet över tid

Statistiken är jämförbar över tid i det avseende att de aktuella målvariablernas definitioner inte har förändrats. Statistik finns från och med läsåret 1992/93 med antal elever, andel elever som läser modersmål och boendeform på skolenhetsnivå. 1994 tillkommer antalsstatistik över typ av funktionsnedsättning samt hemkommun. 1995 tillkommer elevantal fördelat per årskurs. Läsåret 2011/12 redovisas inte längre statistik om typ av funktionsnedsättning. Benämningen riksskola började användas läsåret 1996/97 men skolenheterna går att härleda till relevant skoltyp med hjälp av annan information som redovisas tillsammans med statistiken från de åren. Läsåret 2018/19 tillkom uppgift om elever som är berättigade till modersmålsundervisning.

Från läsåret 2019/20 samlas specialskolan elever in på individnivå vilket medför att vi kan matcha på bakgrundsvariabler.

Referenstidpunkten har alltid varit 15 oktober varje år och kommer enbart från denna undersökning – Specialskolan, elever per den 15 oktober.

På individnivå är det inte möjligt att göra jämförelser över tid för elever med tillfälliga personnummer.

### 5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Jämförbarheten mellan redovisningsgrupperna (*se avsnitt 1.2.4 Redovisningsgrupper*) anses generellt vara god i och med att redovisningsgrupperna i flertalet fall bygger på variabler som härleds från kvalitetsgranskade register hos SCB. Dock kan jämförbarheten för skoltyper med ett litet elevunderlag vara vanskelig då variationerna i olika mått kan vara stora.

### 5.3 Samanvändbarhet i övrigt

Genom att samköra materialet med andra register ges möjlighet att följa eleverna i specialskolan över tid. T ex för att se andel som går vidare till gymnasieskolan, andel som börjar studera på högskola, andel som etablerar sig på arbetsmarknaden efter specialskolan mm.

Eftersom statistiken innehåller samma skolenheter som i undersökningen om pedagogisk personal går det även bra att studera t ex lärartäthet.

Den insamlade statistiken används även vid beräkningen av kostnader för utbildningsväsendet samt pedagogisk personal ([www.scb.se/UF0122](http://www.scb.se/UF0122)).

### 5.4 Numerisk överensstämmelse

De insamlade uppgifterna används utan anpassningar i statistiken, följaktligen råder numerisk överensstämmelse.



## Allmänna uppgifter

### A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

Statistiken på riksnivå ingår i Sveriges officiella statistik.

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter ([SCB-FS 2016:17](#)) om kvalitet för den officiella statistiken.

### B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen ([2009:400](#)). För att skydda enskilda personers eller företags sekretessreglerade uppgifter säkerställs att de inte kan röjas direkt eller indirekt i den statistik som offentliggörs.

Vid behandling av personuppgifter, dvs. information som direkt eller indirekt kan hänföras till en person som är i livet, gäller lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt EU:s dataskyddsförordning ([2016/679](#)).

### C Bevarande och gallring

Bevarandebestånd är under utredning.

### D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen ([2001:99](#)) om den officiella statistiken, förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt Skolverkets föreskrifter ([SKOLFS 2011:142](#)), senaste ändring ([2016:65](#)).

### E EU-reglering och internationell rapportering

Statistiken berörs av kommissionens förordning (EU) nr 912/2013. Förordningen är utfärdad 23 september 2013 och reglerar bland annat referensperioder för och vilka uppgifter som efterfrågas i den internationella rapporteringen. Rapportering sker en gång årligen i september. Uppgifter från insamlingen rapporteras bl.a. till OECD och Eurostat.

### F Historik

Från och med år 1992 finns statistik över specialskolans elever. Den har sett tämligen likartad ut men följande förändringar är något mer betydelsefulla:

Sedan 2019 har insamlingen skett på individnivå.

### G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Skolverket
Kontaktinformation	Cajsa Anufrijeff Röhr

<b>E-post</b>	Fornamn.efternamn@skolverket.se
<b>Telefon</b>	08-527 338 26